

ENGELLİ RAPORU BULUNAN MAVİ KART SAHİBİ YABANCI ÜLKE VATANDAŞININ ÖTV İSTİSNALI ARAÇ ALIMI

Ertan AYDOĞAN*

ÖZ

Yurtdışındaki vatandaşlarımızın Türkiye'deki iş ve işlemlerini rahat bir şekilde gerçekleştirmesini sağlamak amacıyla hayata geçirilen mavi kart, süreç içerisinde gerçekleştirilen yasal düzenlemelerle daha işlevsel hale getirilmiştir. Mavi kart sahibi yabancı ülke vatandaşlarının aynı zamanda engelli raporuna sahip olması halinde 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7 nci maddesinde düzenlenen malul veya engellilerin taşıt alımına ilişkin istisna uygulamasından yararlanıp yararlanamama konusu önemli hale gelmektedir. Çalışmamız söz konusu durumu inceleme amacını taşımaktadır.

Anahtar Sözcükler: Türk Vatandaşlığı, Mavi Kart, Engelli Raporu, ÖTV İstisnası.

1. GİRİŞ

Bilindiği üzere her devlet hangi kişilerin ya da ülke vatandaşlarının kendi vatandaşı olabileceğine kanunlar çerçevesinde karar verme hakkına sahiptir. Genel hukuk prensipleri açısından Kişiler vatansız bırakılamaz, vatandaşlık kişiye zorla yükletilemez ve kişinin vatandaşlıktan çıkma talebi devlet tarafından keyfi olarak engellenemez.

Türk vatandaşlığının kazanılması genel olarak doğumla veya sonradan kazanma olmak üzere iki şekilde olur. Doğuştan Türk vatandaşı olup çeşitli nedenlerle vatandaşlıktan çıkan kişilere verilen bir belge olarak mavi kart, bu karta sahip olanların Türkiye'deki iş ve işlemlerini rahat bir şekilde gerçekleştirmesini sağlama amacını taşımaktadır. Bu çalışmamızda, mavi kart sahibi olunmasına ilişkin açıklamalar ile daha ayrıntı bir konu olarak, mavi kart sahibi yabancı ülke vatandaşlarının aynı zamanda engelli raporuna sahip olması halinde engellilere tanınan taşıt alımına ilişkin istisna uygulamasından yararlanma durumu hakkında bilgi verilecektir.

* Vergi Müfettişi

2. MAVİ KART

Türk vatandaşlığını kaybeden kişiler kayıp tarihinden itibaren yabancı muamelesine tabi tutulurlar. Yabancı statüsünde olmalarına rağmen bazı kişilerin Türk Vatandaşlık Kanununun 28 inci maddesi çerçevesinde bazı hakları kullanmalarına kanun koyucu imkân vermektedir. Bu durum genel olarak mavi kart düzenlemesi olarak adlandırılmaktadır.

Türk vatandaşı olmasına rağmen, vatandaşlıktan çıkan kişi “çıkma belgesini” aldığı andan itibaren “yabancı” statüsündedir. Çıkma izni alma suretiyle vatandaşlığını kaybeden kişi, Türk vatandaşlığını doğumla kazanmış **ise mavi kart** alma hakkına sahip olur. Bu kapsamda mavi kart, doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve bunların 29.5.2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesinde belirtilen altsoylarına verilen ve söz konusu maddede belirtilen haklardan faydalanabileceklerini gösteren resmi belgeyi ifade eder.

2.1. Mavi Kart Sahibi Olmanın Şartları

Tanımdan anlaşılacağı üzere mavi kart sahibi olmanın şartları;

1. Doğumla Türk vatandaşı olmak ve
2. Türk vatandaşlığını çıkma izni almak suretiyle kaybetmek (bu iki şartın birlikte bulunması gerekir); veya doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenlerin üçüncü dereceye kadar olan altsoylarından (çocuk ve torun) olmak (3. dereceden itibaren belirleme hakkı Bakanlar Kuruluna aittir m.28/4).

Dolayısıyla, Türk vatandaşlığını sonradan kazananlar ile Türk vatandaşlığını çıkma izni almanın dışındaki diğer usullerle kaybedenler mavi kart alma hakkına sahip değildirler.

2.2. Mavi Kartın Düzenlenmesi

Mavi kartı düzenlemeye; yurt dışında dış temsilcilikler, yurt içinde ise Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü ve İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlükleri yetkilidir. Mavi Kart talebinde bulunan kişiler, isteklerini belirtir dilekçe, iki adet fotoğraf ve yabancı devlet vatandaşı olduğunu gösterir usulüne göre onaylanmış belgenin noter tasdikli Türkçe tercümesi ile birlikte müracaat makamları veya Genel Müdürlüğe başvuruda bulunur. Mavi Kart; nüfus cüzdanı, pasaport, kimlik belgesi gibi kullanılamaz.

Kurum ve kuruluşların talepleri halinde yabancı kimlik belgesi ile birlikte ibraz edilir. Doğumla Türk vatandaşı olup da, çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybeden ve nüfus kaydında bu yolda açıklama bulunan kişilerin 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 nci maddesi ile tanınmış olan hakları kullanmalarında nüfus kayıt örneği de yeterlidir.

Ayrıca çocuklar adına düzenlenen mavi karta, istenmesi halinde fotoğraf yapıştırılır. Mavi karta yapıştırılacak fotoğraflarda nüfus cüzdanlarına yapıştırılacak fotoğraflardaki özellikler aranır. Mavi kartın düzenlenmesinde, Türk vatandaşlığının kaybından sonra kimlik bilgilerinde meydana gelen değişiklikler dikkate alınmaz. Kaybedilen, kullanılmaz hale gelen veya yürürlükten kaldırılan mavi kart, düzenlemeye yetkili makamlar tarafından yenilenir.

Doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve bunların 5901 sayılı Kanunun 28 inci maddesinde belirtilen altsoyları, elektronik ortamda tutulan Mavi Kartlılar Kütüğüne kaydedilir. Bu Kütüğe kaydedilenler, her türlü nüfus olaylarını yurt içinde nüfus müdürlüklerine, yurt dışında ise dış temsilciliklere beyan etmekle yükümlüdürler. Nüfus kayıtları tutulan mavi kartlılar doğum, evlenme, boşanma gibi nüfus olaylarını, yerleşim yeri adreslerini ve bunlardaki değişiklikleri bildirmekle yükümlüdürler. Bildirim üzerine Nüfus müdürlüklerince gerekli işlemler yapılarak, bu değişiklikler mavi kartlılar kütüğüne işlenir.

Mavi kart, 21.2.1963 tarihli ve 210 sayılı Değerli Kâğıtlar Kanunu kapsamında yer aldığından her yıl Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen değerli kâğıtlar bedeli talep edilir. Mavi kartın herhangi bir geçerlilik süresi bulunmamaktadır.

2.3. Mavi Kartın Sağladığı Haklar

Genel kural olarak mavi kart sahipleri Türk vatandaşlarına tanınan tekmil haklardan faydalanırlar. Bu çerçevede; mavi kart alma hakkına sahip olan kişilerin Türkiye'deki ikamet, seyahat, çalışma, yatırım, ticari faaliyet, miras, taşınır ve taşınmaz iktisabı ile ferağı gibi konulara yönelik işlemler, ilgili kurum ve kuruluşlarca Türk vatandaşlarına uygulanmakta olan mevzuat çerçevesinde yürütülür. Ayrıca mavi kart sahipleri kamu kurum ve kuruluşlarında işçi, geçici veya sözleşmeli personel olarak çalışabilme hakkına da sahiptirler.

Mavi kartlılar, Türk vatandaşlığından çıkmadan önceki kazanılmış sosyal güvenlik haklarını, kanunlardaki hükümlere tabi olmak şartıyla aynen Türk vatandaşlarına tanınan haklar gibi kullanabilirler. Türk vatandaşlığından çıkmadan önce borçlandıkları ya da borçlanma talebinde buldukları yurtdışı **süreleri kazanılmış** hak niteliğinde olduğundan, borçlanmaları geçerli sayılacak, aylığa hak kazanmada ve aylık hesabında kanuna göre Türkiye’de geçmiş bir hizmet olarak değerlendirilir.

2.4. Mavi Kartlıların Faydalanamayacağı Haklar

Mavi kart sahiplerine verilen haklar genel olarak kamu güvenliği ve kamu düzeni gerekçeleriyle sınırlanabilecektir. Haklar konusundaki diğer sınırlamalar:

- Seçme ve seçilme hakkı,
- Muafin araç veya ev eşyası ithal etme hakkı,
- Bir kadroya dayalı ve kamu hukuku rejimine tabi olarak asli ve sürekli kamu hizmeti görevlerinde bulunma hakkı (memuriyet hakkı),
- Sosyal güvenliğe ilişkin hakların kullanımında ilgili kanunlardaki hükümlere tabi olma esası, şeklinde Kanunda özetlenmiştir. Kanunda ayrıca mavi kart sahiplerinin askerlik hizmetini yapma yükümlülüğü bulunmadığı ifade edilmiştir.

3. ENGELLİ RAPORU BULUNAN MAVİ KART SAHİBİNİN ARAÇ ALIMI

4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendiyle, Kanuna ekli (II) sayılı listede yer alan kayıt ve tescile tâbi mallardan;

a) 87.03 (hesaplanması gereken özel tüketim vergisi ve diğer her türlü vergiler dahil bedeli 200.000 TL’yi aşanlar hariç), 87.04 (motor silindir hacmi 2.800 cm³’ü aşanlar hariç) ve 87.11 G.T.İ.P. numaralarında yer alanların, engellilik derecesi %90 veya daha fazla olan malul ve engelliler tarafından,

b) 87.03 G.T.İ.P. numarasında yer alan (motor silindir hacmi 2.800 cm³’ü aşanlar, bütün tekerlekleri motordan güç alan veya alabilenler, sürücü dâhil 8 kişiye kadar oturma yeri olan binek otomobilleri, yarış arabaları, arazi taşıtları hariç), yük taşımada kullanılıp azami ağırlığı 3,5 tonu aşmayan ve yolcu taşıma kapasitesi istiap haddinin %50’sinin altında olanlar ile

sürücü dâhil 9 kişilik oturma yeri olanların, engellilik durumlarının araçları bizzat kullanamayacak ve sürekli olarak tekerlekli sandalye veya sedye kullanmalarını gerektirecek nitelikte olduğunu ilgili mevzuat çerçevesinde alınan engelli sağlık kurulu raporuyla tevsik eden ve engellilik derecesi %90 veya daha fazla olup tekerlekli sandalye veya sedye ile binilmesine ve seyahat edilmesine uygun tertibat yaptıran malul ve engelliler tarafından,

c) 87.03 (hesaplanması gereken özel tüketim vergisi ve diğer her türlü vergiler dahil bedeli 200.000 TL'yi aşanlar hariç), 87.04 (motor silindir hacmi 2.800 cm³'ü aşanlar hariç) ve 87.11 G.T.İ.P. numaralarında yer alanların, bizzat kullanma amacıyla engelliliğine uygun hareket ettirici özel tertibat yaptıran malul ve engelliler tarafından beş yılda bir defaya mahsus olmak üzere ilk iktisabı ÖTV'den istisna edilmiş olup, bu istisna uygulamasının usul ve esaslarına ilişkin açıklamalar Özel Tüketim Vergisi (II) Sayılı Liste Uygulama Genel Tebliğinin (II/C/1) bölümünde yapılmıştır.

Mezkûr Genel Tebliğ (II/C/1.5) bölümünde; istisnadan, Türkiye'de ikamet eden ve ikamet tezkeresine sahip yabancı ülke vatandaşları ile yurt dışında ikamet eden Türk uyruklu mavi kart sahiplerinin de yararlanabileceği, bunların da aranan şartları haiz olmaları ve belgeleri ibraz etmeleri gerektiği açıklamasına yer verilmiştir.

Öte yandan, üst başlıkta ayrıntıları açıklandığı üzere; 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesinde, doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve üçüncü dereceye kadar olan altsoylarının, bu maddede belirtilen istisnalar dışında Türk vatandaşlarına tanınan haklardan aynen yararlanmaya devam edecekleri, bu madde kapsamında bulunan kişilere, talepleri halinde bu maddede belirtilen haklardan faydalanabileceklerini gösteren Mavi Kart düzenleneceği, bu maddenin sağladığı hakların kullanılmasında Mavi Kartın ibrazının yeterli olduğu hükümlerine yer verilmiştir.

Buna göre, mavi kart sahibinin Engelli Sağlık Kurulu Raporu bulunması halinde, Özel Tüketim Vergisi Kanununun (7/2-a) maddesinde düzenlenen istisna uygulamasından yararlanılması mümkündür.

4. SONUÇ

Türk vatandaşlığı doğumla yahut sonradan kazanılır. Mavi kart, doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını

kaybedenlere ve bunların 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesinde belirtilen altsoylarına verilen ve söz konusu maddede belirtilen haklardan faydalanabileceklerini gösteren belgedir. Mavi kart, yurtdışındaki vatandaşlarımızın Türkiye'deki iş ve işlemlerini rahat bir şekilde gerçekleştirmesini sağlamak amacıyla hayata geçirilmiştir.

Genel kural olarak mavi kart sahipleri Türk vatandaşlarına tanınan haklardan faydalanırlar. Bu haklar arasında engelli raporu bulunan mavi kart sahiplerinin ÖTV istisnâlı araç alma hakkı da bulunmaktadır. Dolayısıyla mavi kart sahibinin engelli sağlık kurulu raporu bulunması halinde, Özel Tüketim Vergisi Kanununun (7/2-a) maddesinde düzenlenen istisna uygulamasından yararlanılması mümkündür.

KAYNAKÇA

T.C. Yasalar (12.06.20019). *5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanun*. Ankara : Resmi Gazete (27256 sayılı)

T.C. Yasalar (12.06.2002). *4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu*. Ankara : Resmi Gazete (24783 sayılı)

T.C. Yasalar (28.02.1963). *210 sayılı Değerli Kâğıtlar Kanunu*. Ankara : Resmi Gazete (11343 sayılı)